

PROJEKTLEDARE: TOVE JONSTOIJ
BESTÄLLNINGSNUMMER: 66510415302

Skeppet Cambria

av Donal O'Kelley

bearbetning av Manuel Cubas & Tove Jonstoj

Del 2: Resande i första klass

RESUMÉ

I ett sovrum nånstans i Sverige ligger Leanna, hon har flytt till Sverige men tappat sitt hopp och tystnat. Flickan Ailis och hennes mamma Colette vakar över henne och de berättar en historia som hon kanske kan höra. Historien handlar om en annan flykting Frederick Douglass som för över hundra år sedan rymde från sitt liv som slav i USA. Han reser nu under falskt namn med skeppet Cambria för att söka asyl i Irland. På skeppet finns en slavägare, herr Dodd och hans dotter Matilda. Matilda hälsar på i Fredericks hytt och bläddrar i en bok. Nu har Dodd kommit för att hämta sin dotter Matilda.

Medverkande:

COLETTE Anna Azcárate
AILIS Alicia Tapia
FREDERICK DOUGLASS Eagle-Eye Cherry,
JUDDY Carlos Francisco Romero
DIGNAM Isa Aouifia
DIGNAM William Ddumba
MATILDA Sara Simone Bergenström
DODD Mikael Odhag
CECILY Gloria Tapia
Ljud: Johanna Printz
Regi: Manuel Cubas

SCEN 1

/LJUD: VÅGOR; SEGEL/

MATILDA:

Titta, Doddan! Jag har visat herr Johnson hur bra jag är på att läsa.

DODD:

Ja, duktig flicka! Ja, ur den här boken?

MATILDA:

Ja

DODD:

Är den rolig?

MATILDA:

Ja

DODD:

Ja, vad handlar den om då?

MATILDA:

"Berättelsen om Frederick Douglass, en amerikansk slavs liv"...

FREDERICK:

Den låg bara här, och Matilda...

DODD:

Det är den där nya boken med lögner som naiva människor i de norra delstaterna läser och tar för sanning. Har ni låtit min dotter läsa den här?

FREDERICK:

Hon plockade bara upp den. Jag försökte faktiskt avråda henne.

MATILDA:

Ja, men jag brukar få som jag vill, eller hur, Dodda? Vet du pappa - slavar vet inte när de fyller år! Tänk att inte veta när man fyller år!

DODD:

Varför är ni intresserad av sådant här?

FREDERICK:

Någon gav den till mig och ni får gärna låna den om ni vill.

DODD:

Nej tack det vill jag inte!

MATILDA:

Han lärde sig läsa av en flicka som var lika gammal som jag.

DODD:

"Frederick Douglass" – struntprat! Den där luffaren heter Bailey. Frederick Augustus Washington Bailey!

MATILDA:

Jag tycker det verkar vara en bra bok!

DODD:

Nu går du ut och väntar på mig utanför, Matilda!

LJUDEFEKT: MATILDA GÅR

DODD:

Frederick Bailey rymde från sin ägare Hugh Auld i Baltimore, Maryland! Och nu har han skrivit en bok! Och nu blir han lätt att hitta. Han har ett rejält pris på sitt huvud, har jag hört. Två tusen dollar! Död eller levande!

FREDERICK:

Vad du är välinformerad, herr Dodd.

DODD (*Skriker*):

Matilda!

EFX: EXTERIÖR, ÅNGFARTYG

SCEN 2

FREDERICK:

...klipperskeppen från Baltimore. De vita seglen böljade. Vårt hus låg några tiotals meter från Chesapeake Bay, vars breda barm var ständigt vit av segel från jordklotets alla hörn. De vackra, vitklädda fartygen var en fröjd för ögonen och för fria män, men för mig var de spöken, de plågade mig och de påminde mig om skillnaden mellan att va fri och att va fången. Stilla sommardagar brukade jag stå ensam på stranden och se med sorg i hjärtat och tårar i ögonen de vita seglen som rörde sig ut mot havet.

"Ni har lossats från era förtöjningar och är fria.

Jag sitter fast i kedjor, och jag är slav.

Ni rör er glatt framför den milda vinden,

och jag sorgset framför den blodiga piskan.

Ni är frihetens änglar, som flyger jorden runt.

Jag är fångslad i bojor av järn.

O, om jag ändå vore fri!

O, om jag ändå fick stå på ett av era däck, under
skydd av er vinge!

Men, mellan mig och er rullar det grumliga
vattnet.

Ge er av, ge er av!

Jag lämnas kvar i slaveriets ändlösa helvete.

Gud, ge mig frälsning! Låt mig bli fri!

Det är inte möjligt att jag ska leva och dö som
slav.

Jag ska ge mig ut på havet,
och när jag når buktens ände
låter jag min kanot driva,
och går rakt igenom Delaware
och in i Pennsylvania.
Vid första bästa tillfälle
ger jag mig av!
En bättre dag ska komma."

SCEN 3

CECILY (SJUNGER MED SAMMA MELODI SOM BESÄTTNINGEN):

"Åh, du Rio!

I Queenstown ankrar vi

och där ska jag bli fri..."

(HOSTAR) Alltså förbannade damm! Alltså det här går ju inte,
jag blir tokig på det här! (HOSTAR)

FREDERICK:

Ursäkta, vill ni låna min näsduk?

CECILY:

Tack! Kära nån! Ni är svart!

FREDERICK:

Jag måste säga, fröken, att er iakttagelseförmåga är imponerande.

CECILY:

Vem är ni och vad gör ni här?

FREDERICK:

Mitt namn är Johnson. Jag är på väg till Irland, såklart.

CECILY:

För att göra vad?

FREDERICK:

För att... tjäna pengar!

CECILY:

Jaha, ah, så ädelt.

FREDERICK:

Sanningen är att det är det som får jorden att gå runt.

Eller åtminstone är det det jag har fått höra.

CECILY:

Ja många själar styrs av pengar, tycker jag.

FREDERICK:

Och får man vara så fräck och fråga av vilken anledning ni är ombord, fröken?

CECILY:

Ja, vi är på väg till Irland för att turnera med vår sångkör. Besättningen låter bättre än jag. Det är det här dammet på mellandäcket. Det går inte, jag kan inte vara kvar här. Jag måste prata med kapten.

SCEN 4

LJUDEFEKT: ABRUPT KLIPP FRÅN HAVSVIND, SKOVLAR ETC. TILL
SVERIGE IDAG

AILIS:

Vad är det vi sysslar med, mamma? Vad har det här att göra med alla människor som flyr över världen idag?

COLETTE:

Ska vi bara ge upp?! Gör ett försök nu! Det var ju din idé.

AILIS:

Men matrosar som sjunger över riggen? Vad ska det föreställa? Det här är allvarligare än så. Flyktingar lever på 19 kronor per dag. Det är helt sjukt.

COLETTE:

Förutom mat så ska dagersättningen också räcka till kläder och skor, sjukvård och mediciner, tandvård, hygienartiklar, förbrukningsvaror, fritidsaktiviteter.

AILIS:

Jag vet, mamma.

COLETTE:

Och jag var en del av det systemet. Jag satt vid mitt skrivbord på departementet.

Och jag skrev ut listor över boenden och tog emot anbud, så att affärsmän skulle kunna göra lite vinst på det. Göra vinst på Leanna och hennes mamma. De bodde på ett mottagningscenter som jag hade hjälpt till att öppna.

Men vi märkte inte, Ailis, vi märkte inte att de lyfte barn ur sina sängar på natten och tvingade dem ombord på flygplan.

AILIS:

Kom igen: Frederick Douglass! "Makten ger inte upp något utan krav"

COLETTE:

Det är rätt.

AILIS:

Okej, även om det är meningslöst! Nu gör vi det här! Vi har ingen bättre historia att berätta för Leanna. Vi har inget bättre att säga till henne. Upp med seglen!

LJUDEFEKT: EXTERIÖR, KAPTENSHYTTEN

SCEN 5

JUDDY:

Kom in! Herr Dodd!

DODD:

Kapten Judkins, ja, vi har ett fantastiskt skepp, hon lever upp till allt som min gode vän Cunard har berättat.

JUDDY:

Är ni en vän till herr Cunard?

DODD:

En mycket nära vän! Se här, ett brev som han har skickat till mig: "Min käre vän Dodd..." Signerat "Med största respekt, Samuel Cunard".

JUDDY:

Ja, det gläder mig att få träffa er, herr Dodd, och jag hoppas att er resa med Cambria blir angenäm – och kort. Vi är ute efter det blå bandet, belöningen för det snabbaste skeppet över Atlanten!

DODD:

Ja, lycka till med det. Kapten Judkins, ja, jag inser att ni omöjligen kan ha känt till herr Johnsons hudfärg när ni bokade in honom i hytten bredvid min. Nu när vi vet hur det

är med den saken, är den enda möjligheten att omedelbart skicka honom till mellandäcket!

JUDDY:

Han har en förstaklassbiljett, herr Dodd. Ja, vi vet hur det är med den saken också. En förstaklassbiljett.

DODD:

Jag har ett förslag: Jag är villig att erbjuda ett mycket generöst arvode – tvåhundra dollar – om herr Johnson uppträder för oss här på fartyget. Ja, det borde räcka mer än väl för att mildra obehaget över att tvingas flytta. Kan ni hälsa honom det?

JUDDY:

Ja, det är inte min sak att blanda mig i...

DODD:

Ja, jag vet, men vi skulle alla slippa bli besvärade. Dessutom kommer karln att trivas bättre med de lägre klasserna. Tro mig, jag äger femhundra slavar och jag vet vad jag talar om.

JUDDY:

Ja, jag ska se vad jag kan göra.

DODD:

Ja, det är principen, kapten! Jag är stolt över att vara en principfast man. Min farfar byggde sin dynasti på mottot

"Ordning är av yttersta vikt". En välskött trädgård kräver en sträng hand – och en högaffel. På samma sätt så måste ordning upprätthållas överallt i samhället.

JUDDY:

Ingen förstår värdet av ordning bättre än kaptenen på en atlantångare, herr Dodd.

DODD:

Touché, som man säger i New Orleans. Jag tror vi förstår varandra, kapten.

LJUDEFEKT: INTERIÖR, KAPTENSHYTEN

SCEN 6

FREDERICK:

Kapten! Ni skickade efter mig!

JUDDY:

Slå er ner, herr Johnson. Jag står inför ett problem som jag tror ni kan hjälpa mig att lösa. Jag har en passagerare på mellandäcket, fröken Hutchinson, som har lidit av hosta sedan vi avseglade. Det verkar som om hon inte tål luften där nere. Hon har ömtåliga luftrör, säger hon.

FREDERICK:

Jag har träffat damen i fråga. Hon är körledare.

JUDDY:

Just det, och hennes röst är hennes levebröd. Hon måste vara rädd om den. Jag har följande förslag: Skulle ni vara villig att byta med fröken Hutchinson, så att hon kan dra nytta av fördelarna i er förstaklasshytt?

FREDERICK:

Varför jag?

JUDDY:

Som tack för att ni går med på det har jag möjlighet att erbjuda er tvåhundra dollar för att underhålla oss innan vi ankrar upp i Cork.

FREDERICK:

Underhålla?

JUDDY:

Ja! Roa passagerarna! Ge oss alla ett gott skratt! Ja, ibland tror jag att det är den största gåvan av alla – är att få människor att skratta.

FREDERICK:

Vems idé var det här?

JUDDY:

Det, eh... det vänliga erbjudandet kommer från herr Dodd.

FREDERICK:

I hytten bredvid min...

JUDDY:

Han vill så gärna att hans lilla dotter ska få se en föreställning och hoppas att ni skulle vara lämplig. Går ni med på att byta plats med fröken Hutchinson mot ett generöst arvode?

FREDERICK:

Jag går med på att byta plats med fröken Hutchinson för hennes hälsas skull, som ni kallar det. Men jag uppträder inte.

JUDDY:

Är ni säker herr Johnson? Det är en mycket generös summa... Jag skulle själv vara frestad att sjunga och dansa för tvåhundra dollar.

SCEN 7

LJUDEFFEKT: TRAPPORNA TILL MELLANDÄCKET

DIGNAM:

Ända ner till mellandäcket!(SKRIKER) Ur vägen, ur vägen! Ja, jag tackar, jag tackar! Vi har en passagerare som behöver sovplats. Det här är Freddie Johnson...

FREDERICK:

Det finns ingen anledning att informera varenda passagerare på fartyget om mina angelägenheter. Kom igen.

DIGNAM:

Jaså? Är vi blyga? Det sägs att scenen är den blyge mannens hämnd. Ni håller allting inom er och släpper fram det när ridån går upp. (LÅG RÖST) Du, jag hör att du väntar med att tacka ja! Det är rätt!

FREDERICK:

Hur sa?

DIGNAM(LÅGT):

Tills du får mer betalt! Dodd vill så förtvivlat gärna göra sin dotter glad. Så håll huvet kallt nu. Han kommer att höja priset rejält ska du se.

FREDERICK:

Men jag har ingen avsikt att...

DIGNAM:

Så ska det låta, bra!

FREDERICK:

Men jag har ingen avsikt att...

DIGNAM:

Du är klok alltså. Och här försöker jag ge dig råd! Nå, så ,
Slutpratad!

LJUDEFEKT: STÄLLER NER KOFFERTEN MED EN HÅRD DUNS

DIGNAM:

Nå, Där! Där har du den, Freddie! Vad i alla världens är det
som skramlar i den där förbannade lådan?

FREDERICK:

Det är bara min förbannade trollerilåda.

DIGNAM:

Då så! God natt, Freddie! Och se upp för isbergen! Om du ser
ett så kolla att det inte är under din kudde!

FREDERICK:

Godnatt Dignam. Tack för hjälpen.

LJUDEFEKT: TONA IN MODERNA STADSLJUD

SCEN 8

COLETTE:

Och den natten, Leanna, när vi kom tillbaka till centret så bar jag dig uppför trappan eftersom du hade somnat. Det hade varit en händelserik utflykt.

AILIS:

Jag väntade i bilen medan din mamma och min mamma bar upp dig till ditt rum.

COLETTE:

Ja, vi hade övertygat din mamma om att det var bättre att återvända till asylmottagningscentret istället för att leva på flykt hela tiden, fast nu då här i Sverige.

AILIS:

Det är ohållbart att leva gömd och alltid oroa sig för att bli upptäckt, hade din mamma sagt. Nu i bilen utanför undrade jag om det vi gjorde var rätt. Vakten kom ut för att röka en cigarett.

COLETTE:

Vi gav dig speldosan. Lyssna!
/spelar med den/

AILIS:

Din mamma bar den åt dig.

COLETTE:

Och när jag hade lagt ner dig i sängen så fråga du efter Mirabell och din mamma gav dig speldosan och då öppnade du ögonen bara en aning och så lyfte du på locket... och när Mirabell dansade, så, du log Leanna, du log fastän du nästan sov.

LJUDEFEKT: SPELDOSA

COLETTE:

Så sa du "Mirabell"... tyst, jättetyst så sa du faktiskt Mirabell. Och du sparkade till lite med benen så där under täcket, långsamt, det va som en vågkam på havet, Leanna, och du slumrade där i din lilla säng, och så hade du speldosan så där instoppad under din smala mörkbruna lilla arm.

LJUDEFEKT: SPELDOSAN TYSTNAR. CROSSFADE TILL FLYGPLAN SOM LYFTER

SLUT DEL 2 AV 6